

DEO OPTIMO MAX. UNI ET TRINO,

VIRGINI DEL PARÆ, ET S. LUÇÆ,
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS,
*manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis decimo
quarto mensis Januarii, Anno Domini M. DCC. LXII.*

M. CAROLO-LUDOVICO LIGER, Consiliario
Medico Regis ordinario, in Urbe & Comitatu Altissio-
dorenfi, Doctore Medico, Præside.

An varia Rheumatismi therapeia ?
I.

ULLUS mortales frequentius invadit morbus, si unicam febrem exci-
pias, quàm affectio à Neotericis rheumatismus nuncupata, ab Antiquis
ignota, nisi forsitan ab ipsis sub catharri nomine comprehensam existimes,
Protheum dicas morbum; ejus præsentia, in medios præsertim artus,
vagos excitat dolores, acres, molestos, graves & quasi ossa rudentes, va-
rialesque corporis partes vicibus repetitis occupantes; qui rapido impetu,
torrentis instar, à capite ad poplites ruunt; aut velut æstu maritimo, poplitibus reli&is;

caput impetunt. A quovis alio distinctu facilis affectus. Nulla in parte dolente ferè apparet mutatio sensibilis. Non numquam in cute remanet natus color. Naturalis sæpius in membro moles. Nullo affici morbo conquerentem putares, quamdiu quiescit aut immobilis permanet: ipsi vero, motu vel minimo aut tactu etiam levissimo, recrudescunt dolores atque cruciatus. Quæ symptomata ex humorum redundantia nidulante, tum particulari tum generali oriunda audemus proferro. Neque enim humores à quovis miasmate depravatos, aut lue venerè infectos, aut viru scorbutico vitiatos debellare nobis est animus. Genuinam hanc turgescentiam, in solâ spissitudine peccantem dimicandam proponimus, armis idoneis foras expellendo. Ast quâ viâ? Quo medio? Hic noster scopus est; nostrorum hæc est laborum meta. Verum licet unicam morbi speciem propugnare nobis incumbat; spe suâ defraudaretur quisquis simplex, & ut ita dicam specificum expostularet remedium. Similes effectus à variis causis posse creari, physicum decet non ignorare. Quin imò varias morborum chronicorum causas diversimodè profligandi necessitas, medicum latet minimè. Alienum ideoque videri non debet, si variam institutam therapèiam, multiplicem quippe rheumatismi causam hancque diversam admittendam esse, ars evincit & natura.

I I.

SUBLATIS causis, omnes juxta philosophos, tolluntur effectus; axioma vetus & veritati consonum: à medicis theoriam docentibus maximè commendatum; à ritè practitantibus in usu frequentissimè collocatum; à medicastis, quorum magno medicinæ opprobrio, numerus propè est infinitus, semper oblivioni relictum. Ecquis autem suæ mentis compos simul & artis medicæ gnarus, ab hac quâ opprimitur undique mortale genus malorum illade sese extricare facili negotio tentabit? Atque nisi prius perpensis ambagibus hostem quemlibet, quâ datâ portâ, fugare aggrediatur? Non solum quisque morbus suas habet insidias, sed etiam morbum eundem variè hominum vitæ insidiari omnibus notum est. Uidè varia apoplexiæ medela. In sanguinolentâ largiter secatur vena, & in hoc fermè totus curationis cardo vertitur. In humorali, emetica & potentiora cathartica propinantur. In mixtâ aut compositâ, hæc & altera methodus alternatim, occasione datâ, præscribitur. Non aliter tabe detentis consultat ars Hippocratica, quorum maximam partem blandâ lactis diætâ conservat; nonnullos corroborantibus refocillat; martialibus adjuvat quosdam; plurimos alimentorum dulcium administratione scrupulosâ, junctâ cum arte gymnasticâ, & præsertim equitatione, pristina restituit sanitati. Defectus succorum nutritiorum qui deperditâ substantiæ reparationi & virium restaurationi dicati sunt, proxima tabis causa censetur. Hanc autem penuriam ex multiplici fonte manare experientiâ compertum est. Hic sanguis balsamicâ sui parte orbatus, illic viscerum infarctus, mox debilitas solidorum nimia aut deperditio, fluidorum tandem inertia suas agunt tragædias. Quid mirum, si tantâ remedium suppellectile gravatus ad ægros accedat medicus! Undique ambages, undique insidiæ, undique malorum oceanus.

I I I.

TEMPORE autumnali, ut plurimum favit rheumatismus, in longam hiemem sua bella renovaturus. Caloribus æstivis exsiccatus sanguis; proindeque inspissatus, minimos corporis mæandros pervadere jam non patiens, hæret in capillaribus vasis, ubi suâ morâ pravam diathesim induens, negotium facessit solidis, quæ, præsentia fluidi stagnantis, imbecilliora, quam par est, facta, sed exquisitiori donata sensibilitate, quasi cuneis comprimuntur undique & distrahuntur. Undè fibrarum muscularium distensio, tendinum atque ossium ipsorum compressio dolorifica; quippe vagabunda mali sedes, ut arthritis synoviam, sic harum partium vaginas, affinitate quâdam obsidet. Suam sortem non adeò lugeret humana gens,

nata doloribus, si morbi genium anomaliz vitium non comitaretur. Toleraret sanè post se membra trahere motu privata; moles tunc gravis, tunc pondus inutile, sed agrè fert, ab hoste, utpotè non prævifo, ægris sæpissimè atque medicis incognito, cephalalgia obrui, modò pleuritide spuria tanquam acu pungi, modò sua intestina dilacerari, tandem omnia viscera torqueri. Si quæ foret ætas, sexusve aut conditio cruciatuum sedulò immunes, ægrotantibus omnibus vitio morbus forsàn verteretur. Ast quâ ratione infantes, pueros, mulieres, hoc dulce societatis vinculum, fontes proclamare? Inspissatus sanguis & redundans præsertim in suâ parte lymphaticâ, unâ cum parvis affectæ solidorum debilitate, malorum fons & origo jure dicuntur. Inspissati verò sanguinis & solidorum debilitatis causâ omnibus non est eadem. Ecquis homunculum delicatulè educatum, pannis, pelliceis onustum, epiparè viventem, domi suæ ita morantem, ut ne minimam acris frigidi particulam respiret, comparare audeat cum agrestis viro, paucis contento, vix vestito, aprico degere plerumque coacto? Ambo mulcantur eodem morbo. Equalem nactus est sortem senex miles, fractus membra labore, ac togatus vitæ sedentariæ deditus, aut litterarius musæo affixus. Idem stipendium persolvit gravis annis arator, qui paterna aut aliena rura bobus exercet suis, aut qui Bacchi munera indefesso labore gaudet colere, ac ærius calculis intentus, & metallorum ærugine digitos tinctus. Verbo dicam, vix quempiam reperias, qui de rheumatismo non conqueratur. Quis animo comprehendat otiosum virum in dolorum levamen exercitio & labore meritò damnari, dum laboribus duris nati homines atque fracti iisdem doloribus cruciantur; quis ergò rheumatismi causam ex naturâ morbi diversam existerè negaverit? Haud satis est, dubitas adhuc? Varia quæ retentus humor phænomena producit perpendas quæso. Hic partes affectas urit, ut Vulcanus ardens officinas. Illic ejusdem humoris præsentia tanquam brumali glacie conspersa torpent membra. Quid plura? Quod mox ardebat membrum, idem nunc alget; & vicissim quod algebat, idem nunc ardet. Desine mirari. Tot portenta legibus mechanices subjiciuntur atque obtemperant.

I V.

INGENS medicaminum copiâ morbum eundem expellere apta, divitias artis palam indicat. Nonnulla de novo inventa atque decantata curantium probant sagacitatem. Plurima verò qualitate, facultate & virtute inter se contraria, neperperam adhibita, diversam morbi naturam seu potiùs causam arguunt certissimè. Quis inficias iverit rheumatismum remediis propè infinitis adeoque contrariis exerceri? Suum remedium jactat muliercula. Suum ventilat, & paucos intrâ dies de senitate magno promissor hiatu spondet agyrta. Sed heu! Unius improvisa salus, multis sæpè fuit causa mortis. Non sic se habet medicus verè methodicus; naturam, causas atque varia, quibus stipatur morbus, symptomata diligenter explorat, aptis remediis curam auspicatur, certus sibi res prosperè non succedere, nisi sinceram curandî normam sequatur. Equidem solo sanguinis effluxi auxilio deperditus membris restituitur motus. Quandoque sola tenuis diæta dolores demulcet. Hic humori foràs petere nitenti sufficit blanda catharsis. Illic, ut eundem scopum obtineas acrioribus purgantibus est opus. His diureticorum, illis sudoriferorum aridet usus. Alterantia stomachica profuerunt quibusdam. Nonnullos exercitium liberavit. Internis haud contenti remediis, locali quasi morbo tentarentur ægri, hunc externis seu topicis destruere satagunt. Ille lintheis madidis recubans, totâ nocte obdormit & salvus expergiscitur. Ille in balnea decoctis herbarum vulnerariâ virtute aut aromaticâ præditarum saturata tanquam in piscinam sese immergit. Alter ficcis & calefactis ebulli foliis involutus, totum diem sudare amat. Alter vinaceis sepultus, deperditum robur sollicitat. Sunt quos, more athletarum, oleis, saponibus, unguentis, balsamis corroborantibus, tranquillis corpus juvat.

inungere. Sunt quos lanceis Angliæ textilibus, flanelis dictis, totum corpus obtegere decet; aut partem affectam belluarum pelle villosâ obvolvere: si quibusdam vario atque diuturno remedium usu doloribus suis finem imponere forsitan non licitum fuerit, ad aquas thermales, tanquam ad ultimum sanitatis recuperandæ portum, confugiunt; ubi sæpè, quia seriùs, morbus & moribundus simul evanescunt.

V.

MIRABERIS sanè tot præsidia in agrotantium levamen administrata, in artis opprobrium vertere sæpius, atque spem curantis fallere. Indiscriminatim usurpantur, licet, ut multiplex causa morbi, sic ejusdem species multiplex sit admittenda, propriis armis debellanda nec nisi idoneis cessura. Humores in rheumatismo redundantes foras amandare medicorum est, selectâ prius viâ à naturâ assignatâ; aut si obmutescat, arte præparandâ & pro diversâ fluidi qualitate variandâ. Dimidium facti sanè tenet qui generalem redundantiam à particulari potest secernere. Manum extremam operi admoveere penes eum est, cui varios acrimoniâ quandoque inquinatæ spissitudinis gradus licet dignoscere. Operæ pretium erit & scitu dignum, non tantum redundantiam particularem cum solidorum debilitate semper conjungi, sed insuper distinguere num hæc debilitas ex redundantia locali ortum ducat, aut ejusdem redundantie ansam præbeat. Missas facio quæ ex tempestate, temperamento, ætate, sexu eruantur indicationes, eò quod in singulis & omnibus morbis medicorum oculis sint obviæ. Promptior humorum evacuatio à sanguinis missionibus est expectanda; dein catharticis, diureticis, sudoriferis, pro rei naturâ, lentè festinando, foras expellere conducit humores, ubi prius, alterantium & humectantium ope atque delectu, fluidos reddideris. Humores etenim fluidi & fluxiles facti, concoqui dicuntur ab Antiquis; undè concocta, non cruda purgare oportet, inquit divinus Senex. Iisdem vestigiis in particulari juncta cum solidorum debilitate caveas insistere: solida hisce remediis debilliora quàm par est facta, acrioribus rheumatismi exacerbationibus dilacerarentur. Tunc auxiliis corroborantibus tum internis tum externis utaris necesse est. Tandem ut finem imponas, paucos reperias, qui adhibitis iisdem remediis, rheumatismi doloribus levantur.

Ergò varia Rheumatismi therapia.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

*M. Stephanus - Ludovicus
Geoffroy.*

*M. Dionysius Pautier de La-
brenille.*

*M. Natalis - Andreas - Joan-
nes - Baptista Chesneau.*

*M. Joannes - Franciscus Pa-
ris.*

*M. Dionysius - Claudius
Doulcet.*

*M. Bartholomeus - Tuffanus
le Clerc, Chirurgia Gallico
idiomate Professor.*

M. Franciscus Bernard.

*M. Joannes le Thienllier,
Saluberrimæ Facultatis
Decanus.*

*M. Jacobus Verdelhan des
Moles, Serenissimi Prin-
cipis Condai Consiliarius
& Medicus.*

Proponebat Parisiis NICOLAUS JEANROY, Tullenfis, Doctor Medicus
Remensis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus,
A. R. S. H. 1762. A SEXTA AD MERIDIEM.